

Професійна етика у секторі безпеки й оборони виступає не лише моральним, а й функціональним чинником управління ризиками. Вона впливає на якість рішень, ефективність виконання бойових завдань, рівень взаємної підтримки у колективах і взаємодію з цивільним населенням. Формування етичної компетентності має розглядатися як безперервний процес, що починається в академічному середовищі, продовжується під час стажування та вдосконалюється у практичній діяльності.

Євроатлантична інтеграція України передбачає також адаптацію стандартів етичної поведінки відповідно до принципів НАТО та Європейського Союзу. Це насамперед дотримання верховенства права, цивільного контролю над збройними силами, поваги до людської гідності та гендерної рівності.

Професійна етика працівників сектору безпеки і оборони є ключовим чинником стійкості держави в умовах воєнних та гібридних викликів. Її формування в освітньому процесі сприяє розвитку правової свідомості, моральної зрілості та патріотизму майбутніх фахівців. Система етичної підготовки повинна поєднувати навчальні, виховні та практичні компоненти, спиратися на чинне законодавство й міжнародні стандарти поведінки. Лише на цій основі можливо сформувати корпус професіоналів, для яких служіння державі є не лише обов'язком, а й моральною місією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Аніщенко В., Морозов С. Формування готовності офіцерів до військово-професійної діяльності: ціннісно-смысловий аспект. Збірник наукових праць НАДПСУ. Серія: педагогічні науки, 2022, 30.3, С. 6-21.
2. Діденко О., Козубцов І. Професійні вимоги до офіцерського складу сил сектору безпеки та оборони. Збірник наукових праць НАДПСУ. Серія: педагогічні науки. 2022. № 30(3). С. 180-197. DOI: <https://doi.org/10.32453/pedzbirnyk.v30i3.1165>
3. Тушко К.Ю., Торічний О.В. Формування соціальних та професійно важливих якостей майбутніх фахівців складових сектору безпеки і оборони. Актуальні питання у сучасній науці. 2025. № 4. С. 1312-1320. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4\(34\)-1312-1320](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4(34)-1312-1320)
4. Тюріна В.О., Данченко І.О.; Марченко О.Г. Формування управлінської компетентності майбутніх працівників сектору безпеки й оборони в процесі професійної підготовки. The 4th International scientific and practical conference, Vienna. 2023. С. 186-190.

Макарова К.Є.,

**Науковий керівник: Бондаренко Н. О., к.ю.н., доц.,
доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ**

ВИКЛИКИ ТА ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Однією з найважливіших проблем нашого суспільства залишається розвиток вищої освіти, адже саме університети формують майбутніх фахівців, науковців, лідерів і активних громадян. Тут варто враховувати, що сучасними викликами є війна, глобалізація, цифровізація, економічні зміни, міграційні процеси. Вища школа сьогодні має не лише передавати знання, а й вчити студентів мислити критично, адаптуватися до нових умов, працювати в команді та використовувати новітні технології.

Викликом сучасній вищій школі є глобалізація освітнього процесу: ми бачимо, що кілька десятиліть тому студенти здебільшого обирали університети у своїй країні, а сьогодні конкуренція між закладами вищої освіти є міжнародною. Університети з України конкурують не лише між собою, а й з провідними навчальними закладами Європи, США, Канади чи Азії [1].

Наступним викликом є цифрова трансформація. Карантин під час пандемії показав, наскільки важливо мати якісну онлайн-освіту. Сьогодні університети вже не можуть існувати без сучасних освітніх платформ, без гібридного чи дистанційного навчання [2]. Але постає питання: як забезпечити однакову якість навчання у традиційній аудиторії та у віртуальному просторі?

Необхідність відповідати ринку праці, ще один виклик, що пов'язаний з тим, що технології змінюють світ швидше, ніж оновлюються навчальні програми. В результаті студенти часто отримують знання, які вже не відповідають вимогам сучасного роботодавця. Тому вища освіта повинна бути гнучкішою, більш адаптованою, ближчою до реального бізнесу й індустрії.

Не менш важливим викликом є фінансування та доступність вищої освіти, оскільки державні університети не завжди мають достатньо ресурсів для розвитку. Це обмежує можливості викладачів і студентів, а також створює нерівність у доступі до якісної освіти.

Викликом вищій освіті є міграція кадрів. Талановиті викладачі та здібні студенти часто виїжджають за кордон у пошуках кращих умов для навчання і роботи. Це серйозна проблема для України, бо разом із цими людьми країна втрачає інтелектуальний потенціал. Проте є і позитивний момент у вищезазначених викликах, адже вони водночас виступають поштовхом до розвитку та запровадження інновацій в освітній процес. До таких у світі й в Україні можна віднести:

1) EdTech та цифрові технології: сьогодні студенти можуть навчатися на онлайн-курсах від найкращих університетів світу: Гарварду, Оксфорду чи Стенфорду. В Україні діють потужні платформи, такі як Prometheus і EdEra, які роблять освіту доступною для всіх.

2) Персоналізація навчання: наразі студенти можуть формувати індивідуальні освітні траєкторії: обирати курси, отримувати мікрокваліфікації, сертифікати. Це означає, що замість стандартної програми кожен може будувати власний шлях відповідно до своїх цілей.

3) Інноваційні методики викладання: все більше університетів переходять від лекційної системи до проєктного навчання, до роботи з реальними кейсами, до дуальної освіти, коли студенти одночасно навчаються і працюють на підприємствах. У майбутньому цей підхід буде лише посилюватися.

4) VR та AR технології: у світі вони активно використовуються в медицині, архітектурі, інженерії, де можна віртуально «прожити» певний досвід чи виконати складні завдання [3, 4].

5) Міжнародне партнерство: все частіше студенти отримують подвійні дипломи, навчаючись одночасно в українському та європейському університеті. Це відкриває ширші можливості для працевлаштування і підвищує якість освіти [5].

6) Стартап-інкубатори при університетах: вони допомагають студентам не просто вчитися, а й створювати власні бізнеси чи соціальні проєкти [6].

Отже, ми бачимо, що вища освіта перебуває у стані трансформації. Виклики, які здаються складними, насправді стимулюють інновації. Університети, які готові змінюватися, стають сильнішими, привабливішими для студентів і конкурентними на міжнародному рівні. Майбутнє ЗВО – це поєднання найкращих традицій класичної освіти з новітніми технологіями, цифровими інструментами та міжнародною співпрацею. І саме від викладачів та студентів буде залежати, наскільки успішним стане цей процес.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Полякова А., Тарангул Л., Писарчук О., Дзевицька Л. Виклики та інновації у вищій освіті XXI століття: погляд у майбутнє. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/646/582>

2. Гуралюк А. Цифровізація як умова розвитку системи освіти. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729276/2/Guraliuk-A.pdf>

3. Клімова Г. Інновації у вищій школі: сутність та типологія. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2019/17.05.19/17_05_2019-178-183.pdf

4. Долгопол О. Кір'янова О. Інноваційні методи й технології у вищій освіті України: сучасний аспект. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/794/727>

5. Організаційні, правові та психолого-педагогічні аспекти реалізації професійної мобільності студентів в період війни: реалії та перспективи: Матеріали III-ої Міжнародної студентської науково-практичної конференції, м. Львів, 28 листопада 2024 року / за ред. Т.М. Горохівської, Р.- М. І. Швай, Ю.М. Козловського, О.М., Ієвлева, Л.В. Дольнікової; за заг. ред. О.М. Ієвлева. Львів, 2024. 119 с.

6. В Україні запускають мережу стартап-шкіл при університетах. URL: <https://dou.ua/lenta/news/network-startup-schools-incubators-accelerators/>

Музика А.О.,

**Науковий керівник: Мельниченко Р.В., к.ю.н., доц.,
завідувач кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу,**

**адвокат
м. Київ**

СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

Актуальність. Юридична наука виступає одним із ключових інструментів забезпечення стабільності та розвитку правової держави. Сучасні виклики – глобалізація, цифровізація, трансформація безпекового середовища та повномасштабна війна на території України – вимагають перегляду традиційних підходів до правотворення, тлумачення норм права та наукового аналізу правових явищ [1, с.12].

Мета тез: виявити та систематизувати основні напрями розвитку юридичної науки, які забезпечують адаптацію національної правової системи до сучасних викликів, а також окреслити пріоритетні напрями наукових досліджень і практичних реформ.

1. Конституційно-правові трансформації. Один із центральних напрямів сучасної юридичної науки – дослідження механізмів захисту прав людини в умовах надзвичайних правових режимів, а також удосконалення інститутів конституційної відповідальності та контролю. Наукові розробки повинні забезпечити баланс між гарантіями прав і свобод і потребою забезпечення національної безпеки, пропонуючи правові моделі, які зберігають верховенство права навіть у кризових умовах [2, с. 34].

2. Міжнародне право і євроінтеграція. Інтеграція України у європейський правовий простір залишається пріоритетом, що визначає низку наукових і прикладних досліджень. Юридична наука зосереджується на імплементації європейських стандартів, адаптації національного законодавства до міжнародних зобов'язань, а також на питаннях співпраці у сфері міжнародного судочинства та розслідування воєнних злочинів. Практичним наслідком таких досліджень є рекомендації щодо реформ судової системи, вдосконалення процесуальної взаємодії з міжнародними органами та забезпечення виконання міжнародних рішень [3, с. 58].

Особлива роль відводиться дослідженням механізмів міжнародного захисту прав людини, трансформації механізмів притягнення до відповідальності за порушення міжнародного гуманітарного права та підвищенню ефективності співпраці з міжнародними інституціями у питаннях відновлення справедливості.

3. Кримінально-правові виклики. Розвиток інформаційних технологій і поширення кіберпростору породжують нові моделі злочинної поведінки – від кібератак до цифрових шахрайств. Юридична наука повинна запропонувати сучасні підходи до криміналізації, процесуального забезпечення доказуваності в електронному середовищі та міжнародного співробітництва з протидії транснаціональній злочинності [4, с. 102]. Паралельно